

Kõigi lemmik Juuli Lill õnnelikust abielust: „Korra oleme lahutusepaberid sisse viinud. Maksin riigilõivugi ära!“

Estonia ooperilaulja Juuli Lille perekonnanimest on tuletatud pealkirju, nagu lillelaps või elu kui lill. Mõlemad tabavad naelapea pihta, sest mitu korda publiku lemmikuks valitud metsosopran ongi loomult muretu. Juuli räägib avameelselt ja muretult ka oma õpiraskustest, abielu tõusudest ja mõõnadest ning noorelt lapsevanemaks saamisest.

Kohtume Juuliga tema uues kodus Tallinnas Nõmme majas, mis kuulus omal ajal kuulsa kirurgi Arnold Seppo perele. Avaraid tube täidab soe õhtuvalgus. Juuli sätib ümaral massiivsel laual paika lepatriinudega serviisi ja teatab: „Mimosat serveerime nendest ägedatest klaasidest, mis jäid siia kappi vanast omanikust.“

Juulile meeldib sättida ja sisustada ning ta jumaldab looga vanade asjade taaskasutust. „Ma ei taha plastikut! Antiikmööbel ja valgustid on palju vastupidavamad.“

Vanavara lembus oli Juulil juba siis, kui ta veel Õismäel elas. Seejärel elasid nad perega 15 aastat Kaupmehe tänava korteris, mis muutus ajapikku antiiki triiki täis mööblilaoks, nii et kohati tuli liikuda külg ees. Nõmme majja mahtus see kõik ära ja tuli juurdegi osta.

„Tegelikult olen ju Nõmmelt pärit, vanemate kodu on siit vaid kahe kilomeetri kaugusel. Ka linnas elades igatsesin aeda, kuhu soojal ja päikeselisel hommikul kohvi jooma minna. Tihti istusingi hommikumantlis autosse ja sõitsin ema-isa juurde,“ naerab Juuli.

Niisiis hakatigi kinnisvara vaatama, kuniks eelmise suve lõpul jäi silma just see maja. „Abikaasa Andresel tekkis sellega kohe tugev side, mina pelgasin, et enam kui 200 ruutmeetri suurune maja käib meile üle jõu. Aga siis selgus, et siin on arstiteadus muusikaga nii läbi põimunud, et see oli nagu meile loodud.“

Endised omanikud korraldasid igavesti vahva tutvumispeo, kus olid nii Lilled kui ka naabrid. „Arnold Seppo tütar, kes meile maja müüs, rääkis, et omal ajal olla Laidoner käinud selle maja avamisel. Tütar ise on pianist ja siin on tuntud muusikainimesed pidusid pidanud.“

2022. aasta jõulud Nõmmel koos poeg Juliuse, koer Aadu, abikaasa Andrese ja tütar Judithiga. (Erakogu)

ohtuleht.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

Üllatused aga ei lõppenud! Kui nad panid üles pildi värskelt laotud puuriidast ja majast, tundis koha ära Juuli tädi Mari Lill. „Selgus, et ta on siin majas käinud lapsena oma vanaemaga. Siin elas ka tuntud Balzaci tõlkija Nelly Toiger, pärast saime majaraamatust faktile kinnitust.“

Pererahvas kolis sisse veebruaris ja siin on veel palju asju pooleli. Juulile meeldib, et saab tasa ja targu nokitseda ja mis salata, ka raha tuleb vahepeal koguda. „Eks meil oli ka natuke mure, et kuidas me selle laenukoormusega hakkama saame. Euribor on tõstnud ka meie intresse ja minu palk läheb praegu sisuliselt laenu tagasi maksmisele. Andres rabab kolmel kohal ja tema palgast siis elame.“

Juuli arutleb, et õnneks on neil üle Eesti natuke kinnisvara varutud ja kui peaks päris hätta jääma, saab midagi maha müüa.

Täiskohaga remondinaine

Märtsis tunnustati Juulit Estonia publikupreemiaga, millega kaasnes 2000eurone stipendium. „Kolleegid ütlesid, et nüüd saad oma tapeedid ära osta ja nii ta läkski. Tahtsin jätkata vanaaegset stiili ja valisin need Mustri salongist, mis muidugi polnud odav lõbu,“ näitab ta eri tubades tapeete, mille mustrid on eestiaegsed. Sobivad siia ideaalselt!

Juuli on 80 rulli tapeeti ka ise seina pannud ja Andres naljatleb, et lisaelukutse on tal varnast võtta. Abi läks vaja ainult trepi juures, kus on neljameetrised seinad. „Aga siis oli Andres vait ja täitis mu käsku, sest tapeetimine võib jubedalt tülli ajada.“

Täiskohaga remondinaine hoiab häält vormis omaette toas, kuhu kunagi Andresele kingitud uhke tiibklaver kenasti ära mahub.

Andres ja Juuli 2002. aastal oma pulmapäeval koos poeg Juliusega. (Erakogu)

Maja renoveerimine sattus ajale, mis oli Juulil Estonia karjääri kõige rahulikum. „See oli nagu saatuse sõrm, et on olnud selline ainult ühe uudislavastusega hingetõmbeaasta ja see maja on hoidnud mind tegevuses. Kui uut kodu poleks olnud, oleks ma masendusse vajunud, et kas mind polegi enam vaja!“

Seda suurem oli Juuli üllatus, kui ta juba kolmandat korda Estonia teatripubliku lemmikuks valiti. „Arvan, et ei saagi tõmmata võrdusmärki repertuaari mahuga, vaid valitakse see, kes mõjub sümpaatsena. Minul on olnud suur privileeg, et töö on ka minu hobi, mida ma väga armastan ning ju see siis ka kiirgab lavalt publikusse. Olen pisarateni tänulik, et teatrisõbrad mind

märkasid.“

Näiteks ooperis „Naksitrallid“ on Juulil täita Muhvi roll ja tema arvates võtsid lapsed etenduse hästi vastu. Ka vaikne hooaeg osutus siiski erandiks, sest sügisel on kaks esietendust, mille tarvis ta juba osi õpib.

Intriige pole, või kui, siis natuke

Ooperilaulja tunnistab, et on tundnud end koduteatris hoituna ja suuremaid intriige pole olnud. Palju oleneb aga ka klapist lavastajaga ja selle kohta on tal markantne näide. „Olid lavastuse ... proovid ja ma kohe ei olnud üldse lavastaja ... lemmik.

Vastupidi, see oli ikka väga alandav töökius, mind sõimati suisa roppude sõnadega,“ räägib ta. „Etendus siiski tuli välja nagu alati, kuid halb maitse jäi suhu ja ma taandasin ennast sellest rollist. Rohkem pole sellist kogemust õnneks olnud.“

Juliuuse gümnaasiumi lõpetamisel. (Erakogu)

Juulil on tohutult vedanud garderoobikaaslastega, kelleks on Janne Sevtšenko, Helen Lokuta ja aeg-ajalt nendega liituv Helgi Sallo. „Kõik on isiksused ja parajad fruktid, aga sellegipoolest on meil kõige ägedam garderoobiseltskond. Kuigi oleme oma olemuselt nagu siga ja kägu, ometi meil klikkab hästi.“ Eks ütlemist on ka heade kolleegide vahel, aga Juuli on inimene, kes alati vabandab ja tahab, et konfliktid laheneks.

Daamid on traditsioon teha pärast etendust väike vein, et end maha laadida. „Adrenaliin on üleval ja külmal talveõhtul ei taha higisena õue minna, peab enne maha jahtuma. Kui on haiguste periood ja palju kõhimist, siis on meil varuks üks pipraviin,“ teatab ta. Alati see siiski ei toimi, sest pandeemia ajal piisas ühest supernakatajast ja kõik laval olnud said COVIDi.

Keerulised perioodid on ka siis, kui ooperilaulja kaotab hääle. „Trauma tagajärjel tekib häälepaelte verevalum, mis sunnib kuu aja pikkuseks vaiki olemiseks. Ootad, kas valum taandub ja häälepael tõmbub sirgeks tagasi või on vaja operatsiooni. Minul on läinud seni õnneks, aga see on väga depressiivne aeg,“ meenutab ta. „Hääl on nagu hea kamraad, keda ühtäkki pole.“

Rohkem väga suuri katsumusi pole Juulil ette tulnud. Aga ta rõhutab, et õnn on suhtumise küsimus ja need olukorrad, mis teistele on tundunud ilmvõimatud, on tema jaoks olnud normaalseks elu osaks.

Juuli (paremal) 2019. aasta tantsupeol öde Liisi ja ema Irenega. (Erakogu)

Isegi koroonapandeemia aega suutis ta nautida. „Pakkisime pere

ja loomad autosse ning sõitsime Piusa jõe äärde maamajja, kus olime kuude kaupa. Kokkasime hästi palju, avastasime erinevaid maailma kooke, jõime head veini. Andres tegi sealt oma logopeedia magistrir, mina hoidsin häält vormis digiklaveri saatel, “ meenutab Juuli paljude jaoks keerulist aega helgusega. Maamajas polnud vett ega kanalisatsiooni. „Jõest võtsime vett, pesime saunas, kütsime puudega ja internet oli ka, nagu ta oli. Seltskond oli aga imeline ja linnamugavustest ma puudust ei tundnud,“ räägib Juuli, kes mõistis just seal looduse rüpes, et saab oma maja pidamisega hakkama.

Pole seda tuupimise soont

Klaveritoa seinal on Juuli isa, klaasikunstnik Ivo Lille maal väikesest Juulist koos siga Oskariga. See maal ilmestab hästi tema hoogsat ja muretut lapsepõlve.

„Olime Kütiorus, kus elas suviti ka kunstnik Valdur Ohakas koos oma abikaasa Eetlaga. Ühel suvel otsustas Eetla koertele, kassidele ja eeslile lisaks ka sea võtta. Oskar oli lemmikloom, kes sigatses nii maja juures kui ka järve ääres ja mul oli temaga tore mängida.“

Juuli, Andres ja nende poeg Julius 1999. aastal Nõmmel.
(Erakogu)

Juuli oli noorte vanemate laps, kes sirus justkui muuseas.

„Siinsamas Nõmmel vanaema ja vanaisa majas oli meil teisel korrusel pisike elamine, kuhu neljakesi koos õde Liisiga ära mahtusime. Tuba oli ahikütte ja kuivkäimlaga, nii et üsna ekstreemsed tingimused.“

Mängukaaslasteks olid nii teised kunstnike lapsed kui ka täditütar Elisabeth Reinsalu. „Tegime kogu aeg teatrit. See oli nagu teine elu või mingi fantaasiamaailm, kõrvaltvaatajaile võisime lihtsalt skisofreenilised tunduda,“ naerab Juuli. „Eks see oligi sissejuhatuseks tuleviku elukutse osas.“

Kooliaeg oli Juulile raske, see ajas suisa hulluks, sest tal pole seda tuupimise soont. „Õpetaja rääkis midagi, mina vaatasin aknast koeri ja kasse ning jutt lihtsalt sumbus kusagile. Tahtsin koolis käia ja tubli olla, aga no ei läinud kuidagi see õppimine ja juba teisest klassist alates olid kahed. Moodsal ajal pannakse ATH ehk tähelepanuhäire diagnoos.“

Kuidagi keskkooli välja vedanud, otsustas ta jääda klasse kordama ning läks kaks klassi tagasi kümnendasse. „Siis sain järje peale ja lõpetasin keskkooli.“

1982. aasta näärde ajal koos tädi Mari ja ema Irenega.

(Erakogu)

Juuli tahtis minna Tartu ülikooli juurat õppima. „Vaatasin huviga kõikvõimalikke kohtuseriaale ja mulle meeldib vaielda,“ põhjendab ta.

Juristi temast ikkagi ei saanud, kuigi magistrantuuri lõpetas ta cum laude. „See on uskumatu, sest koolis olin ikka see loll Juuli, täitsa saabas, noh,“ lõkerdab ta.

Ooperilauljaks pole Juuli ihanud sugugi maast madalast, vaid see tuli loomulikku rada pidi. Ta laulis aastaid Ellerheina kooris Tiia Loitme juhendamisel. Otsa kooli pääses kohe teisele kursusele, kui oli vaid kaks laulu selgeks õppinud.

Isa Ivo lahkus tantsuhoo pealt

Kuigi Juuli suguselts on uhke ja värvikas, on vägevaid pidusid viimastel aastatel vähemaks jäänud. Viimati tähistati suurejooneliselt ehitusinsenerist ema Irene sünnipäeva. „Ema enda projekteeritud majas ruumi jagub ja suur tuba on kohe väga suur, kus hea tantsu lüüa.“

1995. aasta jõulud Nõmmel (vasakult): Juuli, tema isa Ivo ja vanaema Asta. (Erakogu)

Kunagine pidude hing, isa Ivo, on juba peaaegu kolm aastat toimetamas taevastes klaasikodades. Teda tabas äkksurm peo käigus, piltlikult öeldes tantsuhoo pealt. „No kas saab olla ägedamat äraminekut! Annaks kõige väelisem ka mulle sellist surma, mitte pikka ja vaevalist vindumist.“

Kui on midagi, millest Juuli puudust tunneb, siis on need pikad ja laisad hommikud isaga. „Tegelikult oli see üks paras molutamine. Läksin hommikukohvi ajaks vanemate juurde ja vaatasime isaga mingit primitiivset krimkat nagu „Komissar Rex“ ning jõime kohvi, tema samal ajal puhastas oma lehtklaase, mida hiljem skulptuuriks kokku liimis, lihvis ja lõpuks poleeris. Rääkisime maast ja ilmast, aga vahel lihtsalt olime.“

Kui Juuli majas käis remont, siis olid nad abikaasa Andrese ja tütar Judithiga mitu kuud ka ema Irene juures. „Arvasin, et läheme tülli, aga oli erakordselt tore. Ema ei ole pärast isa lahkumist jäänud koju konutama, vaid paneb ikka täie paueriga. Ta on mul ju tegus professor, teeb meeletult tööd, reisib ja möllab. Ja miks ei peakski elu nautima, kui lapsed on iseseisvad, elus staatus saavutatud ega pea enam kellelegi midagi tõestama,“ arutleb Juuli.

Lahutuspaperid said sisse viidud

Abikaasa Andres Kösteriga sai Juuli kokku Otsa koolis. „See ei

olnud armumine esimesest silmapilgust, vaid laagerdus. Enne kui paarisuhet alustasime, olime kaks aastat head sõbrad,“ räägib ta. „Mõlemal olid sel ajal oma pruudid ja peigmehe, aga sõpradena olime tõesti lähedased. Sain näha, milline ta oli oma vanematega ja milline oma selle aja suhtes.“

Romantiliseks muutus sõprus aga pärast üht järjekordset suurt tül, mida neil on elu jooksul olnud omajagu. „Siis leppisime ära ja jäimegi kokku. Põhimõtteliselt kohe jäin ka lapseootele,“ ütleb Juuli. „Oma ema sõnul olen ka mina n-ö ohutute päevade laps ja samamoodi läks ka meil.“

Juuli (paremal) 1982. aastal Andineeme rannas koos täditütarde Elisabeti ja Katariinaga. (Erakogu)

Nad olid siis veel väga noored ja lapsevanemaks saamise uudis oli paras šokk. Juuli helistas Andresele, et tema küll mingi palliga ringi käima ei hakka. Aga emotsioonid lahtusid ja mõistus tuli koju. Ja kui Juuli vanemad said noorelt tudengitena hakkama, miks ei peaks siis nemad saama!

Juuli ja Andres astusid Peterburi konservatooriumi ja poeg Julius kasvas esimesed eluaastad just Venemaal. „Mitte midagi ei jäänud tegemata! Kui olid eksamid, hoidis teda garderoobitadi. Olime ka ikka puhta hullud peast, jätsime imiku üksi kõrgesse voodisse, panime piimapudeli juurde ja läksime pidutsema.“

Tütar Judithiga jätkus sama muster. „Tema beebiea olime vaesed tudengid Viinis, kes toitusid kiirnuudlitest. Koolitükid saime tehtud,“ jutustab Juuli pöörasest eluperioodist.

Siis sai Juulil reisiisu otsa ja nüüd eelistab ta iga kell Eesti armsaid paikasid. Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste doktorantuuris tudeeriv Andres komandeerub aga meeleldi ja avastab kaugeid kultuure.

Veel kümme aastat olid nad Estonias kolleegid, sest Andres oli tenor, kellel kogunes 30 rollitäitmist. Siis mõistis mees, et tahab süvitsi tegeleda hoopis meditsiinivaldkonnaga. „Ta on nüüd logopeed Põhja-Eesti Regionaalhaigla taastusraviosakonnas siinsamas Hiiul, nii et tööle läheb ta kaks minutit. Ta on rahul, peaasi, et ta end rihmaks ei tõmba nüüd, kus ta veel ka doktorantuuris õpib,“ on Juuli kaasa üle uhke.

2022. aastal Estonias koos ooperilaulja Helen Lokutaga (paremal). (Erakogu)

Köstrite abielus on tulnud ette igasuguseid perioode. Eks nooremana oli ka armukadedust enam. „Eriti siis, kui olin lastega kodus ja Andres elas seltsielu,“ tunnistab Juuli.

Korra on nad suisa lahtuspaberid sisse viinud. „Ma maksin riigilõivugi ära. Aga siis selgus, et kuu aja pärast on vaja koos tagasi minna lahtuspaberitele allkirja andma, aga Andres ütles, et tema siia küll enam tagasi ei tule. Sinna paika see jäigi.“

Ühendavaks jooneks on neil Juuli arvates sarnane huumorimeel. „Teinekord lihtsalt lollitame ja ajame teineteist naerma. Elu ei tohi liiga tõsiselt võtta, teatav lapsikus peab säilima!“

Poeg Julius õpib arstiks, olles ka andekas laulja ja pianist. Ta laulab vokaalansamblis Vox pUNT, millega esines just Tartu tudengipäevadel. „Julius on selline rahulik, tasakaalukas ja plaane armastav inimene. Kui pakume midagi spontaanset välja, siis tema hakkab kohe pidurdama, et nii küll ei saa, sest see polnud plaanis. Tütar Judith ikka naljatleb, et Julius on adopteeritud, kuna erineb meie pöörasest seltskonnast,“ muigab ta.

Judith on see-eest ema koopia — mitte küll riietuselt, sest neiu on viimased aastad pungi usku —, vaid olemuselt. „Ka temale meeldib vaielda, ka tema on kirglik tülitseja, ka temal on koolis raske olnud just nimelt selle tähelepanu puudumise pärast. Samas on ta hea südamega tüdruk, kes tõesti püüab. Tema üheks unistuseks on õppida stsenograafiat ehk teatri visuaalsete terviklahenduste loomist ja ka tema laulab, punkbändis. Ma väga soovin, et ka tema leiab selle oma tee ning saab kooli lõpetatud.“

Juuli (vasakul) koos täditütar Elisabetiga 1997. aastal Prahas.
(Erakogu)

Juuli sõnul ongi peamine, mida ta oma lastele soovib, et nad saaksid tegeleda sellega, mis neid õnnelikuks teeb ja et nad ei kahetseks midagi. „Pärast võib sobimatult rongilt maha astuda, aga katsetama peab ikka!“

Praegu, enne sügishooaega Estonias, keskendub Juuli uuele kodule, kuhu tahab sättida üles terrassi hommikukohvi joomiseks. Toas vaasis on avanenud juba õunapuuõied, aias puhkeb kohe õide ka võimas sirelihekk.

Kokkamine, vahel kirglikult!

Hommikune lõoke või õhtune öökull?

Pigem õhtune öökull, kui silmas pidada mu eriala. Aga hommikud, kui saan niisama logeleda, on mu lemmikud.

Nuustaku või Pariis?

Praegusel eluetapil Eesti, sest rännatud on juba küll.

Kontsad või plätud?

Kodus plätud, tööl kontsad.

Šampanja või õlu?

Vein. Ei armasta gaase.

Kas kokkamine või koristamine?

Kokkamine, vahel kirglikult!

Draama või komöödia?

Sõltuvalt meeleolust armastan mõlemat.

Iluisutamine või jalgpall?

No kui peab, siis iluisutamine, aga pigem lähen teatrisse.

Meri või mäed?

Merre ujuma läheks küll, aga mitte talvel. Mägedesse ronima minna ei viitsi, aga kui mõni sõiduk mind sinna veab, siis miks mitte. Vaadata meeldib mõlemaid.